

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут _____ Економіко-гуманітарний _____
/назва навчально-наукового інституту/
Факультет _____ Економіки та управління _____
/назва /
Кафедра _____ Фінанси, банківська справа та страхування _____
/назва /

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Перший проректор ЗНТУ
В.Г. Прушківський
«___» _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ПП 9.1 Фінансовий менеджмент у банку _____
/код і назва навчальної дисципліни/
_____ Магістр _____
/ступінь вищої освіти/
галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування» _____
/шифр і назва/
спеціальність _____ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» _____
/шифр і назва/
вид дисципліни _____ вибіркова _____
(обов'язкова/за вибором)

Запоріжжя - 2017 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістр за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – ЗНТУ. - 2017. - 32 с.

Розробники: Андрющенко І.Є., доцент кафедри фінанси, банківська справа та страхування, к.е.н., доцент

/вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання/

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри Фінанси, банківська справа та страхування

/назва/

Протокол № 10 від «20» травня 2017 року

Завідувач кафедри _____ Шарова С.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК Факультету Економіки та управління

/ назва/

Протокол № 10 від « 29» травня 2017 року

Голова НМК _____ Корольков В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	за вибором	
	Спеціальність: <u>Фінанси, банківська справа та страхування</u>		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		6-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		11-й	11-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		62 год.	84 год.
		Індивідуальні завдання:	
-	контр. робота		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 32% до 68%,
для заочної форми навчання – 7% до 93%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни: є формування у студентів знань з теорії та практики управління з різних аспектів діяльності банку: формування і розміщення ресурсів, прибутковості, ризиків та інше.

2.2. Завдання навчальної дисципліни:

- формування теоретичних знань теорії і практики управління комерційним банком в умовах ринкової економіки;
- оволодіння стратегією поведінки на ринку банківських послуг в умовах нестабільності фінансово-кредитної системи;
- узагальнення сучасних підходів та методів щодо управління основними банківськими операціями; вивчення новітніх методів управління банком.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

1. Демонструвати навички роботи з комп'ютером та знання і уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для рішення практичних задач
2. Демонструвати знання законодавства та нормативних актів у фінансах, банківських послугах, страхуванні
3. Використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії й практики управління фінансами, банківської діяльності, соціального страхування.
4. Демонструвати знання основних методів аналізу даних, оцінювання залежностей та формування прогнозів розвитку подій.
5. Здатність підтримувати функціонування банку в банківській системі України.
6. Володіння операціями банку у сфері кредитування та іншими операціями і методами контролю за дотриманням їх умов.
7. Демонструвати знання податкового планування на основі бюджетної класифікації, податкового календаря, тощо.
8. Демонструвати базові знання методів та інструментарію фінансового управління активами, капіталом, інвестиціями, фінансовими результатами, фінансовими ризиками.
9. Використовувати інструментарій і технології сучасного менеджменту в управлінні фінансовими установами та їх функціонуванні на ринку фінансових послуг
10. Володіння навичками ідентифікації суб'єктів фінансових відносин у сфері кредитування, страхування, фінансового планування.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей**:

- загальних:

1. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає

проведення досліджень та/або здійснення інновацій що характеризується невизначеністю умов і вимог.

2. Здатність навчатися, сприймати набуті знання в предметній області та інтегрувати їх із уже наявними .

3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу: дослідження тенденцій фінансового ринку та формування пропозицій щодо адаптації підприємства, банку, страхової компанії пристосовуватись до нових умов та ситуацій.

4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій: використання цих технологій для налагодження зовнішніх і внутрішніх зав'язків.

5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми: розробка заходів з покращення фінансового стану підприємства, підвищення ефективності роботи банку, страхової компанії, організації діяльності фінансових установ.

6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми: розробка заходів з покращення фінансового стану підприємства, підвищення ефективності роботи банку, страхової компанії, організації діяльності фінансових установ.

фахових:

Фахові компетентності, яких набуватимуть здобувачі в процесі вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку»

Компетенції згідно освітньої програми	Складові компетентності
Здатність до формування системи теоретичних знань та практичних навичок щодо кількісної оцінки економічних процесів у сфері фінансів і банківської справи у нерозривному зв'язку з їх якісними характеристиками та використання цих знань в практичних дослідженнях.	Базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін
	Здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в галузі фінансів, теорії й практики банківської справи, страховому бізнесі, необхідні для освоєння професійно-орієнтованих дисциплін
	Здатність виконувати навички роботи з комп'ютером та знання і уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для рішення практичних задач
	Здатність застосовувати знання законодавства та нормативних актів у фінансах, банківських послугах, страхуванні
	Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії й практики управління фінансами, банківської діяльності, соціального страхування.
	Базові знання основних методів аналізу даних, оцінювання залежностей та формування прогнозів розвитку подій.
	Здатність підтримувати функціонування банку в банківській системі України.
	Володіння операціями банку у сфері кредитування та іншими операціями і методами контролю за дотриманням їх умов.
	Базові знання податкового планування на основі бюджетної класифікації, податкового календаря, тощо.
Базові знання методів та інструментарію фінансового управління активами, капіталом, інвестиціями, фінансовими результатами, фінансовими ризиками.	

	Здатність ефективно використовувати інструментарій і технології сучасного менеджменту в управлінні фінансовими установами та їх функціонуванні на ринку фінансових послуг
	Оволодіння навичками ідентифікації суб'єктів фінансових відносин у сфері кредитування, страхування, фінансового планування.

Структура складових предметно-спеціальних (фахових) компетентностей з навчальної дисципліни

Складові компетенції, які формуються в рамках теми	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1		3	4	5
Тема 1. Засади фінансового менеджменту в банку				
Здатність здійснювати класифікацію системи показників фінансового менеджменту та факторів, що визначають їх якість .	Розуміти загальні принципи управління банківською діяльністю, правові основи регулювання діяльності банку.	Вміти виділяти фактори та показники, які достатньо характеризують банківську систему	Приймати участь в обговоренні юридичних та соціальних питань, які пов'язані з фінансовим менеджментом у банку Зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні
Тема 2. Стратегічне управління банківською діяльністю				
Здатність використовувати знання основних методів аналізу даних, оцінювання залежностей та формування прогнозів розвитку подій.	Знати особливості, стратегічного управління банком.	Уміти розробляти комплексний стратегічний план діяльності банку. Уміти виділяти та розкривати сутність видів та етапів стратегічного, тактичного і фінансового планування в банку.	Донесення інформації про особливості стратегічного управління в банку.	Відповідальність за якість сформованих стратегічних планів. Прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
Тема 3. Органи управління та організаційна структура банку				
Здатність здійснювати принципи організаційної побудови банку, оцінювати типи організаційних структур.	Знати особливості побудови організаційної структури банку. Знати методи реорганізації банківської діяльності.	Уміти будувати організаційну структуру банку з чітким розподілом та закріпленням відповідних функцій і задач за окремими посадами. Уміти аналізувати	Розробляти методологічне забезпечення для організації проведення банківських операцій.	Відповідальність за якість організації діяльності в банку. Здатність критично оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні та інші події та явища на підставі відповідного обсягу знань.

		ефективність побудови організаційної структури та виявляти в ній "вузькі місця"			
Тема 4. Система планування банківської діяльності					
Здатність здійснювати планування діяльності, залежностей та прогнозів розвитку подій.	здійснювати банківської діяльності, оцінювати прогнозованих та прогнозів розвитку подій.	Знати механізм бюджетування. Розуміти основи організації планування в банку.	Уміти розробляти поточні плани банку, що містять дослідження та розробку банківських продуктів та послуг, їх матеріальне та кадрове забезпечення, просування на ринку. Уміти планувати і прогнозувати грошові потоки банку.	Донесення інформації про особливості планування в банку. Розробляти пропозиції щодо удосконалення процесу планування в банку. Викладати механізм планування в банку та методи підвищення його ефективності	Відповідальність за якість сформованих планів. Прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення та навчання інших осіб
Тема 5. Управління капіталом банку					
Здатність здійснювати визначення достатності капіталу, оцінювати пасивів та їх види	здійснювати методи визначення достатності капіталу, оцінювати структуру пасивів та їх види	Знати механізм управління банківськими процесами. Знати особливості управління активами і пасивами банку, методи визначення достатності капіталу.	Уміти формувати систему управління банківськими процесами. Уміти використовувати облікову та аналітичну інформацію для прийняття управлінських рішень.	Розробляти методологічне забезпечення управління банківськими процесами. Розробляти пропозиції щодо удосконалення управління банківської діяльності	Розробляти і впроваджувати новітні методи управління банком. Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення та навчання інших осіб
Тема 6. Управління зобов'язаннями банку					
Здатність здійснювати управління залученими коштами та оцінювати особливості їх формування	здійснювати управління залученими коштами та оцінювати особливості їх формування	Знати особливості управління залученими коштами, методи визначення достатності залучених коштів.	Уміти здійснювати управління банківськими операціями. Уміти здійснювати управління фінансовою стійкістю банку.	Розробляти методологічне забезпечення для організації проведення банківських операцій.	Розробляти і впроваджувати новітні методи управління банком. Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення та навчання інших осіб.

Тема 7. Управління активами та пасивами банку					
Здатність здійснювати управління активами та пасивами, оцінювати особливості їх формування	Знати особливості управління активами і пасивами банку, моделі управління активними та пасивними операціями в банку	Уміти здійснювати управління банківськими операціями. Уміти використовувати облікову та аналітичну інформацію для прийняття управлінських рішень.	Розробляти методологічне забезпечення для організації проведення банківських операцій. Викладати організацію банківської діяльності та основні напрями реформування	Розробляти і впроваджувати новітні методи управління активами та пасивами. Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення та навчання інших осіб	
Тема 8. Управління кредитним портфелем банку					
Здатність здійснювати управління кредитним портфелем банку, оцінювати його дохідність.	Знати поняття і складові управління кредитним портфелем. Знати методи управління проблемними кредитами.	Уміти вести облік отриманих та наданих кредитів, номінал кредиту, кредитного договору та зобов'язань з кредитування, гарантій та застави.. Уміти вести облік кредитних операцій, пов'язаних з вексельним обігом.	Встановлення комунікативного контакту з клієнтами та контрагентами банку, із співробітниками фінансової установи	Відповідальність за якість сформованих аналітичних рахунків та бухгалтерських проведень. Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення та навчання інших осіб	
Тема 9. Управління інвестиційним портфелем банку					
Здатність здійснювати управління інвестиційним портфелем банку, оцінювати стратегії його формування.	Знати поняття і складові управління інвестиційним портфелем. Знати методи управління інвестиційним ризиком.	Уміти розробляти стратегії формування портфеля цінних паперів, визначати дохідність та оцінювати ризик цінних паперів.	Розробляти методологічне забезпечення для організації проведення оцінювання стратегій, методів управління інвестиційним ризиком.	Відповідальність за якість сформованих стратегій по управлінню інвестиційним ризиком. Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення та навчання інших осіб.	
Тема 10. Управління ліквідністю банку					
Здатність здійснювати управління ліквідністю банку, оцінювати потреби в ліквідних засобах, управління ризиком.	Знати поняття і складові управління ліквідністю банку. Знати методи управління ризиком ліквідності.	Уміти здійснювати управління ліквідністю банку, визначати ризик ліквідності.	Розробляти методологічне забезпечення для організації проведення оцінювання потреби в ліквідних засобах.	Розробляти і впроваджувати новітні методи управління ліквідністю. Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення та навчання інших осіб.	

Тема 11. Управління прибутковістю банку.

<p>Здатність здійснювати управління прибутковістю банку, визначати фінансову стійкість та рейтингову оцінку комерційного банку.</p>	<p>Знати методи для оцінки фінансової стійкості банку. Знати методи для оцінки ефективності управління банку.</p>	<p>Уміти визначати рейтинг банку з використанням різноманітних рейтингових моделей. Уміти здійснювати лінійне упорядкування багатомірних об'єктів</p>	<p>Викладати методи оцінки ефективності управління банком.</p>	<p>Відповідальність за якість документів. Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення та навчання.</p>
---	---	---	--	---

2.3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ п/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Теорія ймовірності	Фінансовий аналіз
2.	Економетрія	Фінанси підприємств
3.	Фінанси підприємств	Фінансовий аналіз
4.	Гроші і кредит	Фінансовий ринок
5.	Операції комерційного банку	Банківська система
6.	Фінансовий менеджмент	Фінансова стратегія

3. Анотація навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку»

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Сутність, зміст, принципи та функції фінансового менеджменту в банку

Тема 1. Засади фінансового менеджменту в банку. Література: [3; 7; 9; 19].

Зміст теми: Сутність та зміст банківського фінансового менеджменту. Принципи, цілі, завдання та напрями фінансового менеджменту в банку. Функції фінансового менеджменту в банку.

Поняття менеджменту у загальному розумінні. Менеджмент як самостійний вид професійної діяльності. Менеджмент як система управління. Суть менеджменту як економічної категорії, об'єктивні основи управління. Зміст банківського менеджменту, його специфіка. Зміст принципів менеджменту. Принципи, які характеризують банківський менеджмент як науку.

Принципи банківського менеджменту як практичної діяльності. Головна мета банківського фінансового менеджменту. Загальні та конкретні завдання, що вирішуються у банківському менеджменті.

Функції фінансового менеджменту як інструменти управління. Системний та процесний підхід до менеджменту в комерційному банку. Функціональна модель фінансового менеджменту в банку.

Тема 2. Стратегічне управління банківською діяльністю. Література: [3; 6; 16; 19].

Зміст теми: Процес стратегічного управління. Особливості стратегічного менеджменту в банку.

Визначення стратегії діяльності банку. Завдання менеджера щодо створення і реалізації стратегії. Складові стратегії банку. Реалізація стратегії. Реальна стратегія банку, що складається з двох частин – запланованої і

випадкової. Елементи стратегії компанії.

Мета стратегічного банківського менеджменту. Організаційні етапи стратегічного менеджменту. Ситуаційний стратегічний аналіз. Зовнішній та внутрішній аналіз. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного управління. Поняття "стратегічне бачення діяльності банку". Організаційні етапи стратегічного менеджменту в банку.

Тема 3. Органи управління та організаційна структура банку.
Література: [3; 6; 16; 19].

Зміст теми: Організаційні процеси в банківському менеджменті. Принципи організаційної побудови банку. Основні типи організаційних структур у банках.

Визначення процесу планування банківської діяльності. Основні завдання, що вирішуються у процесі розробки плану діяльності. Напрямки планування банківської діяльності. Врахування внутрішніх і зовнішніх факторів в процесі планування.

Сутність стратегічного планування. Вироблення концепції розвитку банку. Визначення цілей і завдань банку. Аналіз зовнішніх та внутрішніх чинників в процесі стратегічного планування.

Тактичне планування у банку, його характеристики. Структура бізнес-плану банку. Фінансове планування діяльності банку. Створення бюджетів.

Тема 4. Система планування банківської діяльності. Література: [3; 6; 7; 15 – 17].

Зміст теми: Сутність, основні завдання та етапи планування банківської діяльності. Стратегічне планування розвитку банку. Особливості тактичного і фінансового планування.

Сутність функціонування та розвитку як основних внутрішніх процесів у банку. Види внутрішніх організаційних процесів та функцій. Форми розвитку організації: організаційне проектування та організаційна раціоналізація, їх відмінності. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, що впливають на процес реорганізації. Напрямки організаційного розвитку: структурізація, композиція, регламентація, орієнтація.

Класифікація суб'єктів управління комерційного банку. Органи управління банку та їх повноваження. Вплив на організаційну структуру банку специфіки його діяльності, стратегічних і тактичних цілей, історії розвитку. Основні принципи організаційного процесу в банку.

Організаційні структури за принципом бюрократії. Функціональні організаційні структури. Дивізіональні організаційні структури. Адаптивні організаційні структури та їх види: проектні структури, матричні структури, конгломерати.

Змістовний модуль 2. Методи управління банківськими операціями та ризиками

Тема 5. Управління капіталом у банку. Література: [2; 3; 7; 18 – 20].

Зміст теми: Структура пасивів та їх види. Капітал банку та його функції. Методи визначення достатності капіталу.

Сутність пасивних операцій комерційного банку. Розподіл пасивів за видами на власні, залучені і позичені. Власні ресурси комерційного банку та особливості їх створення. Залучені кошти як переважна частина ресурсів банку. Роль запозичених коштів банку для підтримки поточної банківської ліквідності.

Поняття капіталу банку. Структура банківського капіталу. Функції капіталу банку: оперативна, захисна, регулювальна. Проблема адекватності капіталу.

Методи оцінки вартості капіталу. Процес планування потреби в капіталі. Методи визначення достатності капіталу. Оптимізація рівня капіталізації банку.

Залучення капіталу із внутрішніх джерел. Сучасні підходи до реалізації дивідендної політики у банківському менеджменті. Провідні концепції дивідендної політики.

Тема 6. Управління зобов'язаннями банку. Література: [1 – 3; 9; 14; 19; 22].

Зміст теми: Зобов'язання банку та особливості їх формування. Управління залученими коштами. Особливості управління запозиченими коштами.

Сутність і необхідність управління зобов'язаннями банку. Проблема формування оптимальної структури пасивів банку. Депозитні і недепозитні зобов'язання банку.

Структура залучених коштів. Види депозитів. Цінові та нецінові методи управління залученими коштами. Визначення депозитної ставки. Методи визначення витрат на залучення банківських ресурсів. "Точка беззбитковості" банку.

Недепозитні джерела формування ресурсів комерційного банку. Особливості процесу управління запозиченими джерелами коштів.

Тема 7. Управління активами та пасивами банку. Література: [2; 7; 9; 18; 21].

Зміст теми: Структура активів та їх види. Сутність управління активами. Принципи організації управління активами і пасивами в банку. Моделі управління активними та пасивними операціями в банку.

Поняття активів банку. Необхідність управління активами. Види активів банку. Методи управління окремими видами активів банку. Перспективи розвитку активних операцій комерційних банків.

Вплив регулятивної функції НБУ на методи управління активами і пасивами. Сутність і механізм управління активами-пасивами комерційного банку.

Інтегрований підхід в управлінні активами і пасивами банку. Бухгалтерська та економічна моделі управління активами і пасивами. Управління процентним ризиком.

Тема 8. Управління кредитним портфелем комерційного банку.

Література: [2; 6; 7; 12; 13; 20; 21].

Зміст теми: Управління дохідністю кредитного портфеля банку. Методи управління кредитним ризиком. Методи управління проблемними кредитами.

Організація кредитної діяльності. Кредитна політика банку та її реалізація. Управління дохідністю кредитного портфеля та методи ціноутворення за кредитами.

Управління кредитним ризиком на рівні окремої позики та на рівні кредитного портфеля. Методика оцінювання якості кредитного портфеля.

Характеристика основних методів управління проблемними кредитами. Зміст та етапи проведення реабілітації проблемного кредиту.

Тема 9. Управління інвестиційним портфелем банку. Література:

[4; 6; 7; 9; 17; 20; 21].

Зміст теми: Стратегії формування портфеля цінних паперів. Методи визначення дохідності та оцінки ризику цінних паперів. Методи управління інвестиційним ризиком.

Сутність інвестиційної діяльності банку. Стратегії формування портфеля цінних паперів. Класифікації та функції портфеля цінних паперів. Типи портфелів цінних паперів банку.

Критерії оцінки надійності портфеля цінних паперів. Фактори, які впливають на рівень дохідності цінних паперів. Ризики, притаманні операціям з цінними паперами.

Сутність інвестиційного горизонту. Стратегії управління інвестиційним горизонтом. Аналіз кривої дохідності. Дюрація цінного папера.

Тема 10. Управління ліквідністю банку. Література: [4; 7; 12; 16; 20].

Зміст теми: Поняття банківської ліквідності. Методи оцінювання потреби в ліквідних засобах. Методи управління ризиком ліквідності.

Поняття ліквідності комерційного банку. Вплив структури активів на ліквідність балансу банку. Залежність ліквідності банку від рівня ризику

окремих банківських операцій. Стратегії управління ліквідністю комерційного банку.

Три підходи рішення ліквідності банку: забезпечення ліквідності за рахунок активів, забезпечення ліквідності за рахунок позикових ліквідних коштів, збалансоване управління ліквідністю.

Методи та інструменти управління ліквідністю комерційного банку. Метод конверсії фондів. Метод управління резервною позицією. Метод управління кредитною позицією. Сек'юритизація.

Тема 11. Управління прибутковістю банку. Література: [1; 2; 8; 9; 15 – 17; 22].

Зміст теми: Фінансова стійкість комерційного банку. Визначення прибутковості комерційного банку. Управління прибутковістю банку.

Підходи до оцінювання діяльності банку. Елементи стійкості комерційного банку. Структура банківських доходів і витрат. Функції прибутку.

Поняття прибутковості банку. Показники прибутковості банку.

Планування підвищення прибутковості діяльності банку з урахуванням допустимого рівня ризику. Моделі управління прибутковістю банківської діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Сутність, зміст, принципи та функції фінансового менеджменту у банку.													
Тема 1. Засади фінансового менеджменту в банку	8	1	1			6	10,5	0,5	0,25				10
Тема 2. Стратегічне управління банківською діяльністю	8	1	1			6	10,5	0,25	0,25				10
Тема 3. Органи управління та організаційна структура банку	8	1	1			6	10,75	0,5	0,25				10
Тема 4. Система планування банківської діяльності	8	1	1			6	10,75	0,5	0,25				10
Разом за змістовим модулем 1	32	4	4			24	42,5	1,5	1,0				40

Змістовий модуль 2. Методи управління банківськими операціями та ризиками											
Тема 1. Управління капіталом банку	8	1	1			6	7,5	0,4	0,1		7
Тема 2. Управління зобов'язанням банку	9	1	1			7	7,5	0,4	0,1		7
Тема 3. Управління активами і пасивами банку	11	2	2			7	7,55	0,4	0,15		7
Тема 4. Управління кредитним портфелем комерційного банку	12	2	2			8	7,65	0,4	0,25		7
Тема 5. Управління інвестиційним портфелем банку	10	2	2			6	8,65	0,4	0,25		8
Тема 6. Управління ліквідністю і прибутковістю банку	12	2	2			8	8,65	0,5	0,15		8
Разом за змістовим модулем 2	58	10	10			42	47,5	2,5	1,0		44
Усього годин	90	14	14			62	90	4	2		84

4.1. Теми семінарських занять

Не передбачені навчальним планом.

4.2. Теми практичних занять

Практичні заняття є одним з аудиторних видів робіт, спрямованих, насамперед, на розвиток навичок самостійної роботи при вивченні дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» з метою поглиблення і розширення знань та використання методів і засобів аналізу в практичних ситуаціях у сфері банківської діяльності, фінансів підприємств, страхуванні тощо.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Засади фінансового менеджменту в банку. Визначення предмету, методів фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту у банку. Література: [3; 7; 9; 19].	1	0,25
2	Стратегічне управління банківською діяльністю. Набуття практичних навичок і вмінь щодо ситуаційного стратегічного аналізу, зовнішнього та внутрішнього аналізу. Література: [3; 6; 16; 19]	1	0,25
3	Органи управління та організаційна структура банку. Визначення принципів організаційної побудови банку, основних типів організаційних структур у банках. Література: [3; 6; 16; 19]	1	0,25

4	Система планування банківської діяльності. Набуття практичних навичок і вмінь щодо стратегічного, тактичного і фінансового планування у банку. Література: [3; 6; 7; 15 – 17]	1	0,25
5	Управління капіталом банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо аналізу капіталу банку. Література: [2; 3; 7; 18 – 20]	1	0,1
6	Управління зобов'язанням банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо аналізу залучених коштів банку. Література: [1 – 3; 9; 14;19; 22]	1	0,1
7	Управління активами і пасивами банку. Аналіз структури активів та пасивів. Набуття практичних навичок в управлінні активними та пасивними операціями банку. Література: [2; 7; 9; 18;21]	2	0,15
8	Управління кредитним портфелем комерційного банку. Аналіз кредитного портфелю банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо методів управління проблемними кредитами. Література: [2; 6; 7; 12;13; 20; 21]	2	0,25
9	Управління інвестиційним портфелем банку. Оцінка стратегій формування інвестиційного портфелю банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо методів управління інвестиційним ризиком.Література: [4; 6; 7; 9;17; 20; 21]	2	0,25
10	Управління ліквідністю і прибутковістю банку. Оцінка фінансової стійкості банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо методів оцінки ліквідних засобів та прибутковості банку. Література: [1; 2; 4; 7; 8; 9;12; 15 – 17; 20;22]	2	0,15
	Разом	14	2

4.3. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом.

4.4. Самостійна робота

Сучасна освіта будується, насамперед, на формування у майбутніх спеціалістів у сфері фінансів, банківської справи та страхування необхідних компетентностей, серед яких важливою є здатність до самостійної роботи, тому, під час вивчення курсу «Фінансовий менеджмент у банку» поряд з аудиторними заняттями підвищена увага приділяється організації і проведенню самостійної роботи.

Метою самостійної роботи є активізація засвоєння студентами теоретичних знань, формування навичок творчого опрацювання навчального матеріалу для підготовки до контрольних заходів та застосування у подальшій роботі. Самостійна робота студентів повинна стимулювати прагнення до наукового пошуку, створювати умови для професійного зростання та самовдосконалення.

Зміст самостійної роботи з курсу «Фінансовий менеджмент у банку» полягає у:

- опрацюванні студентами матеріалу лекцій, які були прочитані напередодні з використанням рекомендованої базової і додаткової літератури;
- опрацювання студентами розділів програми, які не висвітлюються на лекціях;

- розв'язання завдань-прикладів, які виносяться для додаткового домашнього опрацювання матеріалу з тем курсу;
- підготовки додаткового матеріалу у вигляді стислої доповіді з проблемних питань дисципліни для обговорення під час лекційних та практичних занять з використанням сучасних інформаційних технологій;
- підготовки до поточного та підсумкового контролю, заліку.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Засади фінансового менеджменту в банку. Навчальні завдання. Література: [3; 7; 9; 19].	6	10
2	Стратегічне управління банківською діяльністю. Навчальні завдання. Література: [3; 6; 16; 19]	6	10
3	Органи управління та організаційна структура банку. Навчальні завдання Література:[3; 6; 16; 19]	6	10
4	Система планування банківської діяльності. Навчальні завдання . Література: [3; 6; 7; 15 –17]	6	10
5	Управління капіталом банку. Навчальні завдання. Література: [2; 3; 7; 18 –20]	6	7
6	Управління зобов'язанням банку. Навчальні завдання. Література: [1 – 3; 9; 14;19; 22]	7	7
7	Управління активами і пасивами банку. Навчальні завдання . Література: [2; 7; 9; 18;21]	7	7
8	Управління кредитним портфелем комерційного банку. Навчальні завдання. Література: [2; 6; 7; 12;13; 20; 21]	8	7
9	Управління інвестиційним портфелем банку. Навчальні завдання. Література: [4; 6; 7; 9;17; 20; 21]	6	8
10	Управління ліквідністю і прибутковістю банку. Навчальні завдання. Література: [1; 2; 4; 7; 8; 9;12; 15 – 17; 20;22]	8	8
	Разом	62	84

Перелік питань для самостійної роботи

1. Функції фінансового менеджера в банку.
2. Керуючі впливи на об'єкти управління в системі банківського фінансового менеджменту
3. Еволюція теорії фінансового менеджменту.
4. Міжнародні аспекти фінансового менеджменту
5. Вибір ринкової стратегії діяльності банку.
6. Стратегічне управління банківськими ризиками.
7. Нормативна база, що використовується для стратегічного планування діяльності банку.
8. Стратегічне планування в умовах багатокритеріальності
9. Варіанти організаційних структур у банківській справі.
10. Особливості реорганізації у структурі банку.
11. Комбіновані структури управління
12. Основні принципи системи бюджетування в комерційному банку.

13. Організація процесу планування банківської діяльності в зарубіжній практиці.
14. Фінансова політика банку, її складові
15. Вплив регулятивної функції НБУ на методи управління капіталом банку.
16. Механізм злиття та поглинання в банківській системі.
17. Як дивідендна політика впливає на вартість капіталу банку?
18. Механізм створення та реєстрації комерційних банків.
19. Тенденції розвитку рівня капіталізації банків України
20. Що таке ефективна річна процентна ставка?
21. Охарактеризуйте заходи у сфері управління пасивами у період зниження (підвищення) ринкових процентних ставок.
22. У чому полягає сутність балансового, ринкового, та податкового факторів, які враховуються при залученні ресурсів?
23. Дайте характеристику методам управління активами і пасивами банку, зупинившись на їх перевагах і недоліках.
24. Використання ситуаційного моделювання при управлінні активами і пасивами банку.
25. Використання ГЕП-менеджменту при управлінні активами/пасивами банку.
26. Особливості формування кредитної політики банку.
27. Методика оцінки кредитоспроможності позичальника (вітчизняний і зарубіжний досвід).
28. Визначення оптимального кредитного портфеля банку в умовах ризику неповернення коштів позичальниками
29. Як здійснюється структуризація інвестиційного портфеля банків?
30. Які існують основні види ризиків інвестиційної діяльності банків?

4.5. Індивідуальні завдання

Для студентів заочної форми навчання – виконання контрольної роботи згідно Методичним вказівкам до виконання самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для студентів заочної форми навчання зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»/ Укладач І.Є.Андрющенко - Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 22с.

5. Методи навчання

Навчальний процес у Запорізькому національному технічному університеті здійснюється за кредитно-модульною технологією – моделі організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної

технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю навчальної діяльності студента в процесі аудиторної та самостійної роботи.

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

6. Методи діагностики знань

Контроль знань студентів з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь у межах навчальних модулів шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного та підсумкового контролю, з наступним приведенням рейтингової оцінки в балах та оцінки за традиційною національною шкалою, шкалою ECTS.

Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» поділяється на 2 основних модуля, у межах яких розподілені теми. Ступінь вивчення студентами кожної теми дисципліни контролюється наведеними нижче методами під час аудиторних занять за п'ятибальною системою оцінювання, тестуванням за підсумками вивчення тем у межах кожного основного модуля, проведення підсумкового оцінювання.

Види поточного контролю під час проведення аудиторних занять:

1. Рішення практичних завдань-прикладів під час опрацювання матеріалу з теми на лекційних та практичних заняттях.

2. Самостійне рішення завдань-прикладів, які виносяться для додаткового домашнього опрацювання матеріалу щодо проблемних питань з теми лекційних занять.

3. Опитування з питань попередніх занять, які логічно пов'язані з темою поточного лекційного та практичного заняття для кращого засвоєння базового матеріалу з дисципліни.

4. Самостійна підготовка додаткового матеріалу у вигляді стислої доповіді-реферату з проблемних питань дисципліни для обговорення під час лекційних та практичних занять.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, розв'язання задач, тестування.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Суть менеджменту як економічної категорії.
2. Визначення сутності поняття «банківський менеджмент».
3. Особливості банківського менеджменту та основні етапи його розвитку.
4. Менеджмент як система управління комерційним банком: суб'єкти, об'єкти і принципи банківського менеджменту.
5. Завдання банківського менеджменту на макро- та макрорівнях.
6. Основні функції банківського менеджменту.
7. Фінансовий менеджмент та його місце у системі управління банком.
8. Визначення мети і завдань фінансового менеджменту у банку.
9. Система фінансового менеджменту банку: об'єкти і задачі управління.
10. Інструментарій фінансового менеджменту у банку: методи, прийоми, засоби і форми досягнення цілей і завдань банку.
11. Суть і призначення банківського капіталу комерційного банку.
12. Функції банківського капіталу: оперативна, захисна, регулююча.
13. Види банківського капіталу. Оцінка вартості капіталу банку.
14. Метод балансової вартості
15. Метод ринкової вартості.
16. Метод «регульованих бухгалтерських процедур»
17. Методологія аналізу капіталу комерційних банків.
18. Визначення елементів власних коштів.
19. Зважування активів на предмет ризику неплатоспроможності.
20. Розрахунок позицій ринкових ризиків.
21. Порівняння власних коштів банку із зваженими на предмет ризику активами, позабалансовими статтями і сумами позицій ринкових ризиків.
22. Вимоги НБУ до капіталу комерційних банків України.
23. Вплив вимог до капіталу на політику діяльності банку.
24. Планування комерційним банком потреби у власних коштах.
25. Види зобов'язань банку.
26. Формування оптимальної структури зобов'язань.
27. Розробка політики банку щодо мобілізації коштів.
28. Фактори, що враховуються при залученні ресурсів.
29. Етапи аналізу зобов'язань комерційного банку.
30. Визначення оптимальної структури зобов'язань банку.
31. Показники, що використовуються під час аналізу зобов'язань.

32. Мета та завдання управління зобов'язаннями банку.
33. Складові системи управління зобов'язаннями банку.
34. Методи управління зобов'язаннями.
35. Інструменти управління.
35. Взаємозв'язок між процентними ставками банку.
37. Структура процентних ставок комерційного банку
38. Визначення основних принципів управління кредитними операціями банку.
39. Визначення оптимальної структури кредитного портфелю
40. Якість кредитного портфелю банку, фактори що її визначають.
41. Види операцій, які формують кредитний портфель банку.
42. Функції управління кредитним портфелем.
43. Параметри, що впливають на розмір і структуру кредитного портфеля.
44. Етапи управління кредитним портфелем.
45. Методи управління проблемними кредитами.
46. Критерії оцінки кредитів.
47. Показники оцінки якості кредитного портфелю банку.
48. Виникнення концепції управління активами і пасивами.
49. Цілі та завдання інтегрованого управління активами і пасивами:
50. Короткострокові та довгострокові аспекти управління активами і пасивами.
51. Реактивне та проактивне управління активами і пасивами.
52. Основні функції управління активами і пасивами.
53. Мета управління активами і пасивами.
54. Умови організації функції управління активами і пасивами.
55. Функції Комітету з питань управління активами і пасивами.
56. Джерела та напрямки використання інформації при управлінні активами і пасивами
57. Визначення сутності поняття ризику.
58. Керуючі впливи на ризик як об'єкт управління.
59. Фактори, що впливають на рівень ризику.
60. Класифікація видів банківських ризиків.
61. Види втрат, які супроводжують появу ризику.
62. Критерії вимірювання ризику.
63. Системи оцінювання ризику.
64. Методи кількісного аналізу рівня ризику.
65. Коефіцієнти оцінки ризику.
66. Мета процесу управління.
67. Система цілеорієнтованих функцій управління ризиками банку.
68. Цикл управління ризиками. Етапи управління ризиками банку.
69. Типологія методів управління ризиками. Способи управління ризиком.
70. Теорія управління ліквідністю.
71. Джерела формування та напрями використання ліквідних коштів.

72. Чинники, що найбільше впливають на банківську ліквідність, їх класифікація.
73. Мета аналізу банківської ліквідності.
74. Завдання аналізу ліквідності банку.
75. Прийоми та методи аналізу банківської ліквідності.
76. Групи коефіцієнтів оцінки ліквідності банку.
77. Види стратегій управління ліквідністю банку, їх сутність, переваги та недоліки.
78. Фактори, що впливають на вибір зовнішніх джерел поповнення ліквідних коштів.
79. Роль прибутку в забезпеченні стабільного розвитку банку.
80. Вимоги до забезпечення процесу ефективного управління прибутком банку.
81. Мета та завдання процесу управління прибутком банку.
82. Зміст процесу управління прибутком банку.
83. Система об'єктів управління прибутком банку.
84. Склад механізму управління прибутком.
85. Методи управління прибутком.
86. Планування як інструмент управління прибутком.
87. Системи планування прибутку банку .
88. Зміст аналізу прибутку банку.
89. Методи регулювання прибутку.
90. Сутність поняття кризи, їх класифікація.
91. Специфічні особливості банківської кризи.
92. Причини виникнення та форми прояву банківської кризи.
93. Фактори, що здатні спричинити кризу.
94. Підходи до розуміння сутності категорії «антикризове управління»: управлінській, стратегічній та системній.
95. Сутність антикризового управління банком.
96. Антикризове управління в системі фінансового менеджменту банків.
97. Антикризова фінансова стійкість банків.
98. Мета та завдання антикризового управління фінансовою стійкістю банків.
99. Системи антикризового управління банківською установою.
100. Основні завдання системи антикризового управління фінансової стійкості банків.
101. Функції антикризового управління.
102. Основні принципи організації системи антикризового управління банком.
103. Етапи антикризового управління.
104. Сутність діагностики кризи комерційного банку.
105. Структурно – логічна схема проведення діагностики кризи розвитку банку.
106. Перелік методів діагностики кризових явищ в державному антикризовому регулюванні.

107. Системи індикаторів, динаміка яких має свідчити про ймовірність настання банківської кризи.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час змістовного модульного контролю враховують наступні види робіт:

Проведення змістовного модульного контролю з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку»

Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
8 тестів	5	40
1 задача	20	20
правильне визначення 5 термінів	5	25
семінарські заняття	15	15
Підсумок	x	100

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових контролів за перший та другий змістовних модулів.

Поточний контроль з теми під час проведення аудиторних занять оцінюються за п'ятибальною шкалою. Підсумковий контроль у вигляді заліку з питань всіх тем проводиться під час контрольних тижнів.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Поточний контроль проводиться за наступною схемою:

Розподіл балів, які отримують студенти при поточному оцінюванні знань(залік)

Поточне тестування та самостійна робота										Середня сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
11	23	23	21,5	21,5	21	21	20	19,5	18,5	

T1, T2 ... T10 – теми змістовних модулів.

Розподіл балів з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку»

№ з/п	Поточна навчальна діяльність	Кількість балів						Разом
		вдвідування лекцій	Практичні заняття та СРС					
			вдвідування практ. занять	активна участь у обговоренні	виконання практичних завдань	тестування	захист індивідуального завдання	
1	Змістовий модуль 1.Сутність, зміст, принципи та функції фінансового менеджменту у банку (3 лекцій, 3 практичні заняття)							
	Тема 1. Засади фінансового менеджменту в банку	0,5	0,5	5	5	5	9	25
	Тема 2. Стратегічне управління банківською діяльністю	0,5	0,5	5	5	5	9	25
	Тема 3. Органи управління та організаційна структура банку	0,5	0,5	5	5	5	9	25
	Тема 4. Система планування банківської діяльності	0,5	0,5	5	5	5	9	25
	Разом за змістовим модулем 1	2,0	2,0	20	20	20	36	100
	Або контрольна робота	Проведення рубіжного контролю 1						100
2	Змістовий модуль 2. Методи управління банківськими операціями та ризиками(4 лекцій, 4 практичні заняття)							
	Тема 1. Управління капіталом банку	0,25	0,25	2	5	5	4	21
	Тема 2. Управління зобов'язанням банку	0,25	0,25	2	5	5	4	21
	Тема 3. Управління	0,25	0,25	2	5	5	4	20

	активами і пасивами банку							
	Тема 4. Управління кредитним портфелем комерційного банку	0,25	0,25	2	5	5	4	19,5
	Тема 5. Управління інвестиційним портфелем банку	0,25	0,25	2	5	5	4	18,5
	Тема 6. Управління ліквідністю і прибутковістю банку	0,25	0,25	2	5	5	5	
	Разом за змістовим модулем 2	1,5	1,5	12	30	30	25	100
	Або контрольна робота	Проведення рубіжного контролю 2						100
	Разом	3,5	3,5	32	50	50	61	200/2=100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна шкала академічної оцінки	Шкала ECTS	Шкала навчального закладу
зараховано	ABCDE	60-100
не зараховано з можливістю повторного складання	FX, F	35-59
не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F	1-34

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Комплект завдань для проведення вхідного контролю.
2. Комплект завдань для проведення поточного контролю.
3. Комплект завдань для підсумкового контролю.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання. Частина I / Укладач І.Є.Андрющенко, Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 78 с.
5. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання. Частина II / Укладач І.Є.Андрющенко, Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 78 с.

6. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання./ Укладач І.Є.Андрющенко, Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 50с.

7. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання./ Укладач І.Є.Андрющенко, Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 22с.

9 Рекомендована література

9.1. Базова

1. Аналіз банківської діяльності : підручник / за ред. проф. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2004. – 599 с.

2. Аналіз діяльності комерційного банку : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю "Банківський менеджмент" / за ред. А. М. Герасимовича, Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП "Рута", 2001. – 384 с.

3. Банківський менеджмент : підручник / за ред. О. А. Кириченка, В. І. Міщенко. – К. : Знання, 2005. – 832 с.

4. Васюренко О. В. Банківський менеджмент : навчальний посібник / О. В. Васюренко. – К. : Видавничий центр "Академія", 2001. – 316 с.

5. Глущенко В. В. Аналіз і регулювання діяльності комерційного банку / В. В. Глущенко, М. О. Кизим, Ч. Хонгвен. – Х. : ІНЖЕК, 2000. – 76 с.

6. Губарева І. О. Фінансовий менеджмент у банку : навчальний посібник / І. О. Губарева, О. М. Штаєр. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 240 с.

7. Козьменко С. М. Стратегічний менеджмент банку : навчальний посібник / С. М. Козьменко, Ф. І. Шпиг, І. В. Волошко. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2003. – 734 с.

8. Васюренко О. В. Банківський менеджмент : навчальний посібник / О. В. Васюренко. – К. : Видавничий центр "Академія", 2001. – 316 с.

9. Глущенко В. В. Аналіз і регулювання діяльності комерційного банку / В. В. Глущенко, М. О. Кизим, Ч. Хонгвен. – Х. : ІНЖЕК, 2000. – 76 с.

10. Губарева І. О. Фінансовий менеджмент у банку : навчальний посібник / І. О. Губарева, О. М. Штаєр. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 240 с.

11. Козьменко С. М. Стратегічний менеджмент банку : навчальний посібник / С. М. Козьменко, Ф. І. Шпиг, І. В. Волошко. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2003. – 734 с.

12. Колодізєв О. М. Фінансовий менеджмент у банку: методологія прийняття рішень у банківській сфері : навчальний посібник / О. М. Колодізєв, І. М. Чмутова, І. О. Губарева. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 408 с.

13. Никитина Т. В. Банковский менеджмент / Т. В. Никитина. – СПб. : Питер, 2001. – 160 с.

14. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент банку : підручник / Л. О. Примостка. – К. : КНЕУ, 2004. – 468 с.

15. Система банківського менеджменту : навчальний посібник / за ред. О. С. Любуня, В. І. Грушко. – К. : Фірма "ІНКОС", 2004. – 480 с.

16. Тиркало Р. І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг : навч. посібн. / Р. І. Тиркало, З. І. Щибоволок. – К., 1999. – 236 с.

9.2. Допоміжна

1. Банківські операції : підручник / за ред. докт. екон. наук, проф. А. М. Мороза. – К. : КНЕУ, 2000. – 384 с.

2. Батракова Л. Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка : учебник для вузов / Л. Г. Батракова. – М. : Изд. корп. "Логос", 1999. – 344 с.

3. Заруба О. Д. Фінансовий менеджмент у банку : навч. посібн. / О. Д. Заруба. – К. : Товариство "Знання", КОО, 1997. – 172 с.

4. Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств : навчальний посібник / М. Р. Ковбасюк. – К. : Видавничий дім "Скарби", 2001. – 336 с.

5. Кочетков В. Н. Анализ банковской деятельности: теоретико-прикладной аспект : монография / В. Н. Кочетков. – К. : МАУП, 1999. – 192 с.

6. Отенко И. П. Анализ деятельности коммерческого банка : учебн. пособ. / И. П. Отенко. – Х. : Узд. ХГЭУ, 2001. – 156 с.

7. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III; зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Документ 2121-14, редакція від 11.10.2013 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

8. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Інструкція НБУ, затверджена Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. за

9. № 368; зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Документ z0841-01, редакція від 09.08.2013 р., чинний; доступний з офіційного сайту

Верховної ради України. – Режим доступу : / <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

10. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями : Положення НБУ, затверджене Постановою Правління НБУ 25.01.2012 р. № 23 [Електронний ресурс] / Документ z0231-12, редакція від 02.08.2013 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

11. Руденко Л. В. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій в банках : посібник / Л. В. Руденко. – К. : Видавничий центр "Академія", 2002. – 376 с.

12. Финансовый менеджмент. Теория и практика : учебник / под ред. Е. С. Стояновой. – М. : Перспектива, 1998. – 656 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

2. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

11. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

11.1. Рубіжний контроль № 1

1. Суть менеджменту як економічної категорії.
2. Визначення сутності поняття «банківський менеджмент».
3. Особливості банківського менеджменту та основні етапи його розвитку.
4. Менеджмент як система управління комерційним банком: суб'єкти, об'єкти і принципи банківського менеджменту.
5. Завдання банківського менеджменту на макро- та макрорівнях.
6. Основні функції банківського менеджменту.
7. Фінансовий менеджмент та його місце у системі управління банком.
8. Визначення мети і завдань фінансового менеджменту у банку.
9. Система фінансового менеджменту банку: об'єкти і задачі управління.
10. Інструментарій фінансового менеджменту у банку: методи, прийоми, засоби і форми досягнення цілей і завдань банку
11. Суть і призначення банківського капіталу комерційного банку.
12. Функції банківського капіталу: оперативна, захисна, регулююча.

13. Види банківського капіталу. Оцінка вартості капіталу банку.
14. Метод балансової вартості
15. Метод ринкової вартості.
16. Метод «регульованих бухгалтерських процедур»
17. Методологія аналізу капіталу комерційних банків.
18. Визначення елементів власних коштів.
19. Зважування активів на предмет ризику неплатоспроможності.
20. Розрахунок позицій ринкових ризиків.
21. Порівняння власних коштів банку із зваженими на предмет ризику активами, позабалансовими статтями і сумами позицій ринкових ризиків.
22. Вимоги НБУ до капіталу комерційних банків України.
23. Вплив вимог до капіталу на політику діяльності банку.
24. Планування комерційним банком потреби у власних коштах.
25. Види зобов'язань банку.
26. Формування оптимальної структури зобов'язань.
27. Розробка політики банку щодо мобілізації коштів.
28. Фактори, що враховуються при залученні ресурсів.
29. Етапи аналізу зобов'язань комерційного банку.
30. Визначення оптимальної структури зобов'язань банку.
31. Показники, що використовуються під час аналізу зобов'язань.
32. Мета та завдання управління зобов'язаннями банку.
33. Складові системи управління зобов'язаннями банку.
34. Методи управління зобов'язаннями.
35. Інструменти управління.
35. Взаємозв'язок між процентними ставками банку.
37. Структура процентних ставок комерційного банку
38. Визначення основних принципів управління кредитними операціями банку.
39. Визначення оптимальної структури кредитного портфелю
40. Якість кредитного портфелю банку, фактори що її визначають.
41. Види операцій, які формують кредитний портфель банку.
42. Функції управління кредитним портфелем.
43. Параметри, що впливають на розмір і структуру кредитного портфеля.
44. Етапи управління кредитним портфелем.
45. Методи управління проблемними кредитами.
46. Критерії оцінки кредитів.
47. Показники оцінки якості кредитного портфелю банку.
48. Виникнення концепції управління активами і пасивами.
49. Цілі та завдання інтегрованого управління активами і пасивами:
50. Короткострокові та довгострокові аспекти управління активами і пасивами.
51. Реактивне та проактивне управління активами і пасивами.
52. Основні функції управління активами і пасивами.
53. Мета управління активами і пасивами.

11.2. Рубіжний контроль № 2

1. Умови організації функції управління активами і пасивами.
2. Функції Комітету з питань управління активами і пасивами.
3. Джерела та напрямки використання інформації при управлінні активами і пасивами
4. Визначення сутності поняття ризику.
5. Керуючі впливи на ризик як об'єкт управління.
6. Фактори, що впливають на рівень ризику.
7. Класифікація видів банківських ризиків.
8. Види втрат, які супроводжують появу ризику.
9. Критерії вимірювання ризику.
10. Системи оцінювання ризику.
11. Методи кількісного аналізу рівня ризику.
12. Коефіцієнти оцінки ризику.
13. Мета процесу управління.
14. Система цілеорієнтованих функцій управління ризиками банку.
15. Цикл управління ризиками. Етапи управління ризиками банку.
16. Типологія методів управління ризиками. Способи управління ризиком.
17. Теорія управління ліквідністю.
18. Джерела формування та напрями використання ліквідних коштів.
19. Чинники, що найбільше впливають на банківську ліквідність, їх класифікація.
20. Мета аналізу банківської ліквідності.
21. Завдання аналізу ліквідності банку.
22. Прийоми та методи аналізу банківської ліквідності.
23. Групи коефіцієнтів оцінки ліквідності банку.
24. Види стратегій управління ліквідністю банку, їх сутність, переваги та недоліки.
25. Фактори, що впливають на вибір зовнішніх джерел поповнення ліквідних коштів.
26. Роль прибутку в забезпеченні стабільного розвитку банку.
27. Вимоги до забезпечення процесу ефективного управління прибутком банку.
28. Мета та завдання процесу управління прибутком банку.
29. Зміст процесу управління прибутком банку.
30. Система об'єктів управління прибутком банку.
31. Склад механізму управління прибутком.
32. Методи управління прибутком.
33. Планування як інструмент управління прибутком.
34. Системи планування прибутку банку .
35. Зміст аналізу прибутку банку.
36. Методи регулювання прибутку.
37. Сутність поняття кризи, їх класифікація.

38. Специфічні особливості банківської кризи.
39. Причини виникнення та форми прояву банківської кризи.
40. Фактори, що здатні спричинити кризу.
41. Підходи до розуміння сутності категорії «антикризове управління»: управлінській, стратегічній та системній.
42. Сутність антикризового управління банком.
43. Антикризове управління в системі фінансового менеджменту банків.
44. Антикризова фінансова стійкість банків.
45. Мета та завдання антикризового управління фінансовою стійкістю банків.
46. Системи антикризового управління банківською установою.
47. Основні завдання системи антикризового управління фінансової стійкості банків.
47. Функції антикризового управління.
49. Основні принципи організації системи антикризового управління банком.
50. Етапи антикризового управління.
51. Сутність діагностики кризи комерційного банку.
52. Структурно – логічна схема проведення діагностики кризи розвитку банку.
53. Перелік методів діагностики кризових явищ в державному антикризовому регулюванні.